

Reisverslag bezoek Amudat Uganda ZBA mrt 2022

Op vrijdag 04-03 vertrekken we Schiphol. Tijdens de voorspoedige reis wordt het gesprek met de entrepreneurs van de shop voorbereid. We zijn allemaal benieuwd hoe het er voor staat. We stellen ons in op teleurstellingen.

Na een voorspoedige controle aan de grens hebben we nog een gezellige 1 1/2 uur met pizza's en een drankje.

Zaterdag 05-03

We vertrekken na een zeer vroeg ontbijt naar het vliegveld van de MAF. Hier ontmoeten we Jaco die namens ZOA Uganda ons zal vergezellen tijdens ons bezoek. Als toeristische attractie vliegt de piloot vlak over de bergen en passeren we de top van de berg op een afstand van 50 tot 100 meter. Het blijft een mooie ervaring in zo'n klein vliegtuig.

We worden meer dan hartelijk ontvangen op de compound waar Martin ons namens het Amudat team hartelijk welkom heet. Ook voor hen is de Corona periode een harde tijd geweest, ze hebben de bezoeken uit Nederland gemist en zijn blij dat God de mogelijkheid weer geeft tot directe interactie.

Wij denken dat we in tussentijd de lunch voorgezet krijgen, boterhammen met ei, bananen en koffie/thee. Vergissing, dit was het ontbijt om 11.00u en we worden om 13.00u verwacht voor de lunch! De afspraak om 13.00u bij de shop wordt verzet en we gaan in de tussentijd Amudat in en bezoeken eerst de veemarkt.

Tijdens de wandeling heen en terug passeren we de kleine verkooppuntjes waar we voorgesteld worden aan diverse verkoopsters die via een training van het ZOA programma een eigen activiteit zijn gestart. Als eerste praten we met een mevrouw die eigen kleding maakt en verkoopt. Voordat zij de training had gedaan en was gestart met haar commerciële activiteiten leefde ze in grote armoede, kon haar gezin niet onderhouden en had geen eigen huis. De Afrikaanse / Ugandese omstandigheden met mannen die er niet echt zijn in het gezin blijft schrijnend. De situatie van deze mevrouw is zeer positief veranderd. Per 4 zaterdagen verdient ze nu 150.000 USH ruim genoeg voor het onderhouden van haar familie en een eigen huis te kunnen betalen.

Naast haar naaiwerk verkoopt ze nu ook schoenen, kannen en nog wat andere zaken.

Verderop treffen we een verkoopster van kleding, die koopt ze in Kenya waar de prijzen beter zijn. Het verkopen doet ze op diverse markten in Amudat (district). Via een lening van een spaargroep heeft ze haar startkapitaal gekregen. Het aflossen is prima gegaan, de omzet is 500.000USH per marktdag en een winst van 300.000USH. Dit is de grootste successtory die we ontmoeten.

Als laatste bezoeken we twee jonge ondernemers die na hun opleiding lassen een productiebedrijf zijn begonnen van ramen en deuren van staal. Het laswerk is niet van het hoogste niveau, maar ze hebben er een goede handel mee opgezet. Door de jaren heen zal de kwaliteit wel gaan verbeteren. De verkoop is in de Amudat regio en naar Kenya. De klanten halen zelf hun spullen op, logistiek is voor hen dus geen probleem.

We vertrekken voor de uitgebreide lunch naar de compound.

Na de lunch gaan we naar de shop met hele groep. Na bezichtiging van de winkel vertrekt een deel van de groep om Amudat verder te verkennen.

Met de entrepreneurs (Sheghila en Albert) en Ronald die voor ons hen begeleid en traint hebben we een intensief gesprek over waarom de shop nog niet echt een succes is.

COVID is uiteraard reden nummer 1, maar er zijn ook problemen met de licentie geweest. De winkel verkoopt gewone handelswaren, waaronder haarproducten, zaden enz enz, maar ook diermedicijnen. Dit mag in Uganda niet en heeft tot grote problemen geleid. Inmiddels is men er met de autoriteiten uit en moet de winkel in tweeën gedeeld worden, waarna de licenties komen. Één voor de medicijnen en één voor de rest. Na inzage in de boeken en de gesprekken over hoe pak je dit aan komen we met elkaar tot de conclusie dat de ondernemers goed zijn, maar nog veel kennis missen. We maken gezamenlijk het besluit dat we training en begeleiding gaan organiseren. Martin van ZOA gaat iemand zoeken en Ronald blijft 3-4 x/ jaar ze bezoeken voor de grote lijnen.

Iedereen wordt uitgenodigd voor het diner en in de avond bouwen we aan relaties met Ronald en de entrepreneurs.

Een drukke maar productieve dag is aan zijn einde

Zondag 06-03

De kerk wordt opgezocht, echter het blijkt een andere kerk te zijn dan die we in 2018 bezochten en waar rev. Jane dominee is. De kerk is helemaal vol en er is op ons gerekend, twee rijen stoelen staan voor ons klaar. De bisschop gaat voor en houdt een echte welvaartsgeloof preek. Veel geven, veel bidden en ook jij zult vooruitgaan. Het is een persoonlijke noot, maar ik wordt er niet warm van.

Namens de groep mag ik de gemeente kort toespreken.

Hierna vertrekken wij en besluiten toch ook nog langs de kerk van rev. Jane te gaan, omdat we nieuwsgierig zijn hoe de nieuwgebouwde kerk er uit ziet. Blij verrast worden we begroet. De preek zou net beginnen, maar de liturgie wordt spontaan omgezet en we krijgen na de Bijbellesing gelegenheid wat te zeggen. Rev. Jane vraagt ons wat te zingen wat we met lees je bijbel enz doen. De gemeente vindt het geweldig en doet mee met alle gebaren.

Na de koffie en lunch vertrekken we naar een boerenproject.

Hier zijn we allemaal verrast door de enorme progressie die ze gemaakt hebben. We starten op een tuin die in 2019 in het programma is opgenomen. Het blijkt al snel dat er al weer afsplitsingen is gemaakt, zodat we na het bezichtigen van de ene tuin doorlopen naar een volgende. Dit betekent dus eerst een tuin met 1x/ jaar een oogst nu twee tuinen met elk 3 x een oogst en dat in een jaar of drie.

De verschillen worden snel door de leiders uitgelegd. Vroeger wat vruchten van de bomen, nu horticultuur met als resultaat:

Medicijnen zijn bereikbaar

Kinderen kunnen naar school

Gezonder en veelzijdiger eten

Inkomen vroeger 10.000 US\$, nu 100.000 US\$ per week.

Mannen en vrouwen stimuleren nu elkaar om te werken

Om aan water te komen zijn er putten gegraven, we zien erg gevaarlijke situaties voor de kinderen die ook op de tuinen lopen. De putten zijn niet afgezet en diep. Je moet er niet aan denken wat dat kan betekenen. We nemen het mee voor de evaluatie.

Het water uit de putten wordt in tuin 1 met een voerpomp uit put 1 en met een solarpomp uit put 2 opgepompt.

Op de nieuwe tuin zien we ook putten, maar halen de vrouwen het water in jerrycans naar boven.

Een zwaar en inefficiënt systeem. Een solarpomp zou een uitkomst zijn.

Moe maar voldaan gaan we naar de lodge voor het diner, napraten en elkaar beter leren kennen.

Maandag

Na het ontbijt vertrekken we in twee groepen, één groep gaat naar de compound voor de weekopening, de andere naar de shop voor het gesprek met de entrepreneurs en SolarNow (dit deel wordt buiten ZOA om door een aantal ZBA leden gesteund)

De afspraak bij de shop start ipv om 8.00 een uurtje later. De geiten van Albert hadden zorg nodig en waarom zou je de anderen er over informeren....

Het gesprek met SolarNow verloopt goed en na wat commercieel duw en trekwerk worden we het eens over condities. Ook zijn we het snel eens dat de shop een technisch centrum moet worden, zodat de SolarNow garanties gegarandeerd zijn. Hiervoor moeten er op korte termijn meerdere mensen inclusief de entrepreneurs opgeleid worden. SolarNow is bereid om deze trainingen in Amudat te verzorgen.

De bespreking loopt uit en we melden ons af voor het gesprek met de autoriteiten.

Naast de commerciële man is er een technicus meegekomen die de demopomp in elkaar zet en alle onderdelen uitlegt. Rond twaalf uur net als de anderen langskomen is de demopomp gereed en functioneert de sproeier.

Paul en Martin die deze ochtend (na de weekopening) ook bij de shop waren besluiten dat Paul de rest van de bespreking er bijblijft. Wij vertrekken naar de compound voor de lunch.

De ander groep heeft de weekstart met ZOA meegemaakt waarbij we gelezen hebben uit de Bijbel, een overdenking gehoord over de verloren zoon en vergeving en een aantal liederen hebben gezongen (waaronder de Engelse versie van 'Als een hert dat verlangt naar water'). Na deze weekstart zijn we naar de 'CAO.' van district Amudat gegaan: Tummsiime Leonard. Na dit gesprek zijn we naar een schoolje gegaan in Amudat. Daar hebben we een aantal klaslokalen bezocht waar we gesprekken met de teachers hebben gehad over het lesgeven van de kindjes. De kinderen hebben ook een lied voor ons gezongen 'Baby Jesus' (op de melodie van 'Vader Jakob') waarna wij het lied Vader Jakob voor de klas hebben gezongen (met dank aan Merel voor het verslag van dit deel van de groep).

In de middag bezoeken we een school waar Pharos bijgedragen heeft aan leraren woningen. Hierdoor is het aantrekkelijker om hier te gaan werken. Gelijk maken we van de gelegenheid gebruik om het dorpje wat er achter ligt te bezoeken. Ook hier zien we vooruitgang in 2018 sliep men op de grond, nu zijn er lemen bedden. Binnen niet al te lange tijd willen ze houten bedden aan gaan schaffen en wellicht een klein kastje. Er is echt progressie! De kinderen gaan naar de school.

Terug op honk gaan we direct door naar de tuinen van de eigenaar van de Lodge waar we logeren. We zijn onder de indruk wat dit Italiaanse initiatief heeft weten te bereiken. Mooie grote stukken land met diverse groentes, tomaten, mooi irrigatiesysteem. We merken ook hier dat water het sleutel woord is. Er is een mooie bron aangeboord, maar jammer is dat het water zout is. Later in de week leren we van Sieger hoe desastreus dit kan zijn voor de middellange termijn. De Italiaanse eigenaar wil graag een zanddam in de nu droge rivier bouwen, omdat op geringe diepte er wel water is. Met de Dam hoopt hij water meer vast te houden. Binnen 24-uur hebben we een compleet voorstel van hem binnen met prijsplaatje. We besluiten niet bij het kruisje te tekenen, maar het zeker mee te nemen als mogelijke samenwerking voor een vervolg project.

Dinsdag 08-03

We vertrekken naar beekeepers dicht bij de compound en worden ook hier verrast door het succes.

Deze groep heeft 14 leden

De voorzitter heet ons welkom daarna begint mevrouw met gebed.

De vrouwen hebben hun positie kunnen verbeteren.

Ze zijn blij met alle kennis die gedeeld is. Vrouwen laten meedoen heeft veel verbeterd, ze zijn zelfstandiger. De honingproductie loopt zeer voorspoedig vooral door de KTB hyves en de spaargroepen draaien goed. De penningmeester laat zijn boek zien en dat ziet er netjes en overzichtelijk uit,

Voorheen had men alleen vee, nu honing en handel. Hierdoor kunnen de kinderen naar school.

Ze kunnen niet genoeg onder woorden brengen hoe geholpen ze zijn sinds ze in 2019 in het programma zijn opgenomen.

Zonder Gods hulp gebeurt niets, voor elke vergadering wordt gebeden. Regels die zijn doorgevoerd, ben je te laat voor de vergadering, moet je een boete betalen.

De spaargroep draait goed. Geen externe leningen meer, maar onder elkaar

Leiderschap wordt ook ontwikkeld en werkt goed. Een van de vrouwen is nu counselor.

De vrouwen zijn trots dat ze bijvoorbeeld zelfstandig een broek kunnen kopen voor hun man.

95% van de hives is gekoloniseerd, 60 hives zijn er.

25 kg/ hive/oogst, 2x per jaar is er oogst. Dit geldt voor de ZOA hives. Lokale hives is 10kg. Er zijn 40x ktb en 20x local hyves.

We maken een lange rit van 2 uur naar een vrouwengroep in subcounty Karita. Onderweg een korte stop bij een school waar Plus pennen verdeeld worden. Wereldwijd dezelfde reactie, een kluwen kinderen die zich verdringen om er één te pakken te krijgen. Zijn wij veel anders.....

De vrouwengroep blijkt niet meer helemaal feminien te zijn. Er maken ook drie mannen deel van uit. Wat wel blijkt is dat de mannen niet de leidende positie hebben overgenomen (mooi!), maar de voorzitter stevig in het zadel zit. Deze groep begon met het sparen van 1.500 USH/ week, dat was te weinig. Iedereen werd uitgedaagd om te bedenken waarmee ze hun inkomsten konden vergroten. Er kwamen veel ideeën (suiker verkoop, kleding, maïs, “hotel” enz) die ook werden omgezet in daden. Nu kunnen ze zelfs 6.000USH/week sparen voor de grote investeringspot waarover maandelijks wordt vergaderd. Daarnaast storten ze 1.500 USH in de onvoorzien pot, voor spoed dingen als medicijnen, dokters bezoek enz..

Soms is het lastig om de 6.000 te krijgen, maar daar praten ze over en het komt normaliter goed. De geldkist is met drie sloten vergrendeld er is dus altijd het drie paar ogen systeem.

Ook hier geldt, ben je te laat op de maandelijkse vergadering, dan moet je een boete betalen. (Dat had mij in NL in mijn jonge jaren veel geld gekost PvV). In totaal leven er ca. 150 mensen van dit initiatief en gaan ook hier de kinderen naar school.

We gaan terug naar Amudat city en stoppen kort in Karita een sterk opkomende stad die nu al groter is dan Amudat en zowaar een “flatgebouw” kent. We kijken kort bij een naaister die ook door ZOA Amudat begeleid is.

Terug op de compound starten we met Martin en Paul de evaluatie van het bezoek. Allereerst zijn we God dankbaar dat we elkaar weer hebben mogen ontmoeten! We zijn het met elkaar eens dat er ondanks Corona en de zorgen over toenemend geweld zeer veel progressie is geweest in de afgelopen 2,5 jaar.

We zien beide dat er mogelijkheden zijn om uit de honingproductie meer toegevoegde waarde te halen. ZOA heeft de voorkeur om in Karita een honing veredeling op te zetten. In Amudat heeft de overheid plannen, waar niemand van ons in gelooft. We steunen de plannen en zien ook voor de agri-shop mogelijkheden. Vooral schone en luchtdicht te maken emmers voor honingopslag zijn nodig. Hiermee kan de honing langer bewaard blijven en periodes met slechte prijzen overbrugd worden.

De avond en nacht zijn lang met het grote feest voor Internationale vrouwendag. Met een Hollands lied en Poolse polonaise vermaakt Edo de Ugandese feestgangers. Te stoppen zijn ze er niet mee, om 4.00u in de ochtend wordt het stil en om 7.00u loopt de wekker weer af, Afrikaanse nachten zijn kort, of lang net hoe je het bekijkt....

Op woensdagochtend vliegen we met de MAF en een Nederlandse piloot Pieter Room naar het Westen richting Nijl. Een intensief werkbezoek is ten einde, nu ontspanning in prachtige natuur. De rest van de dag doen we niets dan reizen en lekker ontspannen in de Lodge.

Donderdag beginnen we met een Safari en “ontbijt” om 11.00u in het Safaripark. Veel dieren, compleet met prooi in de bek, gezien. We genieten van de pracht van de schepping. We besluiten van de lunch een diner te maken en na een vroeg diner gaat een deel nog op nachtsafari die wat tegen valt. Er valt niet veel te zien.

Vrijdagmorgen hebben we meer succes en zien we bij de Nijlsafari veel olifanten, nijlpaarden en een krokodil die graag voor ons poseert. Met te weinig benzine en de laatste kW-tjes uit de accu komen we kruipend terug bij de Lodge. Hier komt men ons testen op COVID om al vast de noodzakelijke negatieve test te halen. Uiteindelijk vallen deze negatieve tests niet zo positief uit, maar dat later.

Ook dit avontuur is ten einde en we vliegen weer met de MAF richting Kampala waar we één nacht blijven.

Zaterdagmorgen hebben we een ontbijt samen met Claire (landen directeur ZOA Uganda) haar man Sieger en zoon Theo (2,5jr).

We evalueren het bezoek en komen gezamenlijk tot de conclusie dat met de manier waarop wij de bezoeken brengen dit toegevoegd waarde levert voor alle partijen. Met Sieger spreken we door hoe je met irrigatie de landbouw nog beter zou kunnen krijgen. Hij wijst ook op terechte gevaren van het intensiveren van en eenzijdige landbouw. Hij pleit naast irrigatie voor drie fasen landbouw, eenjarige teelt, meerjarige en veeljarige teelt. Ook het bevoeien van land met water waar allerlei mineralen in zitten, zoals zouten kan op middellange termijn (25-30 jaar) gevaarlijk zijn. De top laag kan verzilten, alle reden om zeer goed na te denken over de aanpak van de landbouwgrond.

In principe zou Sieger kunnen helpen met irrigatie projecten. Zijn probleem is een werkvergunning en het kunnen plooiën met het werk van Claire. Dat laatste probleem kennen we allemaal en moet hij zelf oplossen. Het eerste kan wellicht via een handige constructie met Ronald. We gaan hier als groep nog over doorkomen als we terug zijn in NL.

Na het ontbijt bezoeken we bakkerij BROOD van het Nederlandse familiebedrijf Pater. Men bakt hier voor het hogere segment en is trots een mooi lopende onderneming te hebben waar we de Nederlandse woorden herkennen op de diverse bakken, zoals Spelt, Waldkorn enz. In onze groep blijkt nageslacht van bakkers redelijk dominant te zijn en die voelen zich als een vis in het water. We bezoeken ook een bakkerij van een project wat Pater opgezet heeft voor juist de onderkant van de markt. Hier worden mensen opgeleid om zelfstandig bakker te worden. Dit gaat getrapt, eerst leert men bakken in de frituurpan. Als het lukt en men maakt er een succes van komt er een echte oven en kan men broden en taarten maken. De mevrouw die wij bezoeken is succesvol en heeft een oven en lokaal gemaakte apparatuur voor het maken van deeg. Een prachtig voorbeeld van zeer efficiënte hulp. Men leert vissen (nou ja bakken) in plaats van leven in armoede.

Een deel van de groep shopt terwijl anderen gaan uitrusten. De zaterdag gaat naar het einde en wij vertrekken naar Entebbe. Goed gemutst met een negatieve test op zak melden we ons. Helaas, helaas we zijn er tussen genomen, of men snapte het niet, maar ons testcertificaat is niet geldig. Met alle stress en ongeloof worden we richting medisch dienst gedirigeerd. Opnieuw testen! Gelukkig komt alles goed en kunnen we de vlucht naar huis aanvaarden. We komen gezond en mooi op tijd om 6.00u aan op Schiphol een mooie vruchtbare reis is ten einde.